

การประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา*

AN APPLICATION OF FIVE PRECEPTS PRINCIPLE IN LIFE QUALITY IMPROVEMENT OF HUYKU COMMUNITY, SAMNAKTAEW SU-DISTRICT, SADAO DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

พระมหาธนากร ธนปญโญ (เรืองช่วย)*, พระครูจิตตสุนทร, พระครูวิจิตรศีลาจาร, พระครูรัตนสุตากร

Phramaha Tanakon Thanapanyo (Ruengchuy)*, Phrakru Chittasunthon, Phrakru Wichitsilanchan, Phrakru Rattanasutakorn

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Master of Buddhism Program, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: novice.tanakon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาหลักศีล 5 ที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ในตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และนำเสนอในรูปแบบการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ การทำคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น ให้มีความเจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องพัฒนาทั้งทางด้านกาย วาจา และจิตใจ เพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม มีคุณธรรมสามารถพึ่งพาตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม ชุมชนต่อไป 2) ศีล 5 คือ ความปกติของธรรมชาติ เป็นข้อกำหนดการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา โดยบัญญัติขึ้นไว้สำหรับการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดภาวะปกติ อันได้แก่ 1) ปาณาติปาตา เวรมณี (การไม่ฆ่าสัตว์) 2) อทินนาทานา เวรมณี (การไม่ลักทรัพย์) 3) กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี (การไม่ประพฤติผิดในกาม) 4) มุสาวาทา เวรมณี (การไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อ) 5) สุราเมรยมชชพมาทานา เวรมณี (การไม่ดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท) 3) การประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา พบว่า หลักศีล 5 นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากประชาชนบ้านห้วยคูมีศีลวัตรสมบูรณ์ ปัญหาการทะเลาะวิวาท การลักขโมย เรื่องชู้สาว การพูดโกหก และการดื่มสุราในชุมชนก็จะไม่เกิดขึ้น ส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นไปอย่างเรียบร้อย ดีงาม และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

คำสำคัญ: การประยุกต์, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, ศีล 5, ชุมชนบ้านห้วยคู จังหวัดสงขลา

Abstract

This academic paper aimed to study the concept of improving the quality of life of Huyku community, Samnaktaw Su-district, Sadao District, Songkhla Province, to investigate the principle 5 of Five Precepts in the Theravada Buddhist scriptures, and to apply the 5 precepts principle in

* Received September 14, 2024; Revised November 20, 2024; Accepted November 28, 2024

improving the quality of life of the Huayku community, Samnaktaew Su-district, Sadao District, Songkhla Province. It is a qualitative study and research results were presented in a descriptive form. Results were as follows: 1) Improving the quality of life is to make the existing excellent quality of life better to proceed and succeed. It is necessary to develop physically, verbally, and mentally in order to live properly with virtue, self-reliance and benefit to others, society, and community. 2) 5 Precepts are natural normalcy and a Buddhist practical requirements stipulated for the practice of normality, 1) Including Panatipata veramani (abstaining from killing animals), 2) Adinnadana veramani (abstaining stealing), 3) Kamesu micchacara veramani (abstaining committing sexual misconduct), 4) Musavada veramani (refrainng from telling a lie), and 5) Suramerayamajja-pamadatthana veramani (refraining from taking intoxication. 3) On the application of five receipts to improve the quality of life of the Ban Huayku community, Samnaktaeo Sub-district, Sadao District, Songkhla Province, it was found that the principle of 5 Precept is remarkably important. If people of Ban Huayku well follow the Five Precepts without violating, problems from quarrels, theft, and adultery, lying, and drinking in the community would not arise. As a result, the quality of life has been improved smoothly and that would be conducive to people's harmonious living.

Keywords: Application, Quality of Life Development, 5 Precepts, Huai Khu Community Songkhla Province

บทนำ

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางอาชญากรรม การทำลายล้าง ผลาญซึ่งกันและกัน การปล้นชิงทรัพย์สิน การทำความผิดทางเพศ การโกหกหลอกลวง และการเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ดังเช่นที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อสารมวลชนอยู่บ่อย ๆ ตลอดถึงปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจการเมืองการปกครอง (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2543) เมื่อว่าโดยสรุปแล้วแต่เป็นการประพาศติผิดในเรื่องการละเมิด (สำลี รักสุทธี, 2543) ศีล 5 ทั้งสิ้น เพราะคนยึดเอาประโยชน์ตนและพวกพ้องเป็นใหญ่ ไม่ใส่ใจผลกระทบต่อส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ เห็นผิดเป็นชอบ ในขณะที่สังคมเปลี่ยนไป ประกอบกับขาดความเข้าใจหลักศีลธรรม และไม่เห็นความสำคัญของศีลธรรม เพราะความโลภ โกรธ หลง เข้าครอบงำจิตใจ ความคิดอ่านและความ ประพาศติหลาย ๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่ว ความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมยอมรับ แล้วพากันประพาศติปฏิบัติโดยไม่รู้สึกสะอึด สะเทือน จนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตมีดมนลงไป พวกเราชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังต้องยึดหลักการให้มันคงที่จะไม่ทำสิ่งใด ๆ ที่ ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าบากบั่นที่จะทำแต่สิ่งที่เป็นความดีเป็นความถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้ผลความ ประพาศติปฏิบัติชอบ บังเกิด เพิ่มพูนขึ้นและคำจุนส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมทรุด หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้น (วศิน อินทสระ, 2548) ได้เป็นลำดับ

ในทางพระพุทธศาสนานั้น ศีล 5 ถือเป็นหลักธรรมง่าย ๆ ที่ผู้ใหญ่มักสอนลูกหลานให้ถือปฏิบัติกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ทราบมั้ว่า ศีล 5 นั้นมีมาตั้งแต่ก่อนพุทธกาล และผลของการรักษาศีล 5 คืออะไร พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาทุก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายไว้ในคำ pancasila (ปัญจศีล เบญจศีล) ว่า ศีล 5 เป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์มนุษย์ (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2550) มีมาก่อนพุทธกาล ในจักรวตติสูตรกล่าวถึงเรื่องพระเจ้าจักรพรรดิตรัสสอนประชาชนไว้ว่า ท่านทั้งหลายต้องไม่ฆ่าสัตว์ ต้องไม่ถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ ต้องไม่ประพาศติผิดในกาม ต้องไม่พูดเท็จ และต้องไม่ดื่มน้ำเมา ครั้นมีผู้ประพาศติผิด

จากที่พระเจ้าจักรพรรดิสอน จึงมีการลงโทษด้วยวิธีจับแขวนไพล่หลังแล้วเอาเชือกเหนียวมัดอย่างมั่นคง โคนผมและประคอบมัดเท้าไว้เสียกร้าว แห่ประจานไปตามถนนและตรอกซอกซอย พาออกไปทางประตูด้านทิศใต้เมืองแล้วตัดศีรษะ ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก พระองค์ทรงยอมรับเอาธรรมะ 5 ข้อนี้มาสอนอย่างแพร่หลาย เรียกว่า ศีล บ้าง สิกขาบท บ้าง แต่ในทางปฏิบัติ หมายถึง เจตนางดเว้นจากการทำผิด 5 ประการ คือ เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนางดเว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในกาม เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ เจตนางดเว้นจากสุราเมรัยและของมึนเมาอันเป็นเหตุให้ประมาทขาดสติสำหรับการดำเนินงานวิจัยขับเคลื่อนงานวิจัยดังกล่าวที่ผ่านมาของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว ที่มีจำนวน 11,664 คน ได้มีส่วนในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ และพัฒนากระบวนการลดความขัดแย้งในระดับชุมชนได้อย่างมีนัยยะสำคัญ การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนด้วยกลไกของหมู่บ้านรักษาศีล 5 จึงเป็นพุทธวิธีที่สำคัญของการตอบสนองกระบวนการในแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ตลอดจนการผลักดันให้องค์กรทางศาสนา สามารถเข้ามามีบทบาทในกระบวนการยกระดับคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น สำหรับรูปแบบและการดำเนินงาน ตลอดระยะเวลาประมาณหลายปีที่ผ่านมา นั้น องค์กรทางพระพุทธศาสนาได้ปรับบทบาทเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนงานวิจัยดังกล่าว โดยให้ความสำคัญแบบองค์รวม กล่าวคือ สร้างความร่วมมือในชุมชน เป็นพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้กระบวนการดำเนินงานเกิดจากภูมิปัญญาและการประยุกต์หลักพุทธธรรมพื้นฐานที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชนนั้น ๆ เอง ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นที่ยอมรับทั้งจากหน่วยงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นและประชาชน ด้วยปัจจัยที่ไม่มีการครอบงำทางความคิดจากองค์กรใด เฉพาะอีกทั้งความศรัทธาทางพระพุทธศาสนาในชุมชนท้องถิ่นนั้นยังเป็นกลไกทางสังคมและวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทยอยู่เช่นกัน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว มีความสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักศีล 5 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ศึกษาหลักศีล 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และเพื่อประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เมื่อนำศีล 5 มาใช้แล้วจะทำให้เกิดความสงบสุขในชุมชน ยึดถือในหลักธรรมและได้น้อมนำมาประพฤติปฏิบัติ แต่ก็เป็นธรรมดาของสังคมที่จะมีคนดีและคนไม่ดีอยู่ร่วมกัน มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลสำคัญ ๆ ในเรื่องพฤติกรรม และปัญหาของสังคมมีทั้งด้านที่ดีมีการพัฒนาและด้านที่ยังขาดการพัฒนา จึงทำให้มีปัญหาสังคม และเพื่อเป็นประโยชน์ในทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาหลักศีล 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
3. เพื่อประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษา 2 วิธี ได้แก่ การศึกษาเอกสาร (Documentary study) และการศึกษาภาคสนาม (Field study) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้ โดยสรุปเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร (Documentary study) จากแหล่งข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary Source) คือ

คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 2) ศึกษาเอกสารจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) คือ หนังสือ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ บทความ และงานวิชาการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัย รวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อถือได้ 3) ศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field study)

2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ บุคคลสำคัญในชุมชน มีผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ตัวแทนครูโรงเรียน ตัวแทนประชาชน รวมทั้งหมด 20 ราย เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ เก็บข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 และคัมภีร์อรรถกถา ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) ข้อมูลทุติยภูมิ เก็บข้อมูลได้จากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ 3) ข้อมูลภาคสนาม เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ประเด็นปัญหาเป็นตัวตั้ง แล้วหาคำตอบจากข้อมูลที่เก็บและรวบรวมไว้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งแนวความคิดการพัฒนา หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ มีอาหารที่มีคุณค่ากิน มีสุขภาพดีขึ้นทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิต มีงานทำ เดินทางไปมาติดต่อสื่อสารกันได้ทางใดทางหนึ่ง มีชีวิตความเป็นอยู่ ครอบครัวยั่งยืน บ้าน และสิ่งแวดล้อม และยังได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึง การพัฒนาที่น่าจะส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญทางเศรษฐกิจ ถ้าเป็นด้านสังคมก็เป็นเรื่องของความมีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไกซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และลดความขัดแย้งโดยสันติวิธี เรื่องความก้าวหน้านี้ได้กลายเป็นเรื่องที่ได้รับการเอาใจใส่กันมาก และมีคนส่วนหนึ่งเห็นว่า การพัฒนานั้น หมายถึง เรื่องของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างเดียว ซึ่งตามทัศนะของการพัฒนาโดยทั่วไปนั้นควร หมายถึง เรื่องความก้าวหน้าทางสังคมด้วย ไม่เฉพาะแต่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเท่านั้น 2) การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าในทางเศรษฐกิจเราต้องการให้ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบที่มั่นคงมีเสถียรภาพ ไม่มีปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ในทางสังคมก็เช่นกันเราต้องการเห็นความมั่นคงทางสังคม เป็นสังคมที่สงบสุข สังคมที่สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง ความมั่นคงจึงเป็นเรื่องใหญ่และในการพัฒนายังต้องคิดถึงเรื่องนี้ด้วย และ 3) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าและความมั่นคง การพัฒนายังควร หมายถึง ความเป็นธรรม อีกด้วย โดยเฉพาะความเป็นธรรมในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาตามควร ดังนั้น การพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมด้วยจากความหมายทั้งหมดสามารถ ส่วนการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ จะเป็นตัวบ่งบอกถึง รูปแบบในการดำเนินชีวิต แต่ละแบบพฤติกรรมในการเข้าสังคม ในการบริโภค ในการหาความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลาว่าง และการแต่งตัว ล้วนเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิตรูปแบบการดำเนินชีวิตจะถูกดำเนินเป็น อุปนิสัยเป็นวิธีประจำที่กระทำสิ่งต่าง ๆ รูปแบบการดำเนินชีวิต หมายถึง ลักษณะของความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการใช้เวลาของแต่ละคนอย่างไร การให้ความสนใจกับสภาพแวดล้อมรอบตัว ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง ได้แก่ 1) กิจกรรม หมายถึง การแสดงออกอย่างเด่นชัด เช่น การซื้อสินค้า หรือการพูดคุยกับเพื่อน การแสดงออกเหล่านี้จะสามารถสังเกตได้ แต่ก็เป็นเรื่องยากที่จะวัดถึงเหตุผลของการกระทำโดยตรง

2) ความสนใจ เป็นความสนใจในวัตถุประสงค์บางสถานการณ์ หรือบางเรื่อง ซึ่งหมายถึง ระดับความตื่นตัวที่เกิดขึ้น พร้อมกับความเอาใจใส่เป็นพิเศษหรือความเอาใจใส่แบบต่อเนื่อง 3) ความคิดเห็น เป็นคำตอบของแต่ละบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นคำถามในลักษณะการตีความ

ศีล 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท หมายถึง ความปกติของธรรมชาติ เป็นข้อกำหนดการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท บัญญัติขึ้นไว้สำหรับการประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดภาวะปกติ ได้แก่ 1) ปาณาติปาตา เวรมณี (การไม่ฆ่าสัตว์) 2) อทินนาทานา เวรมณี (การไม่ลักทรัพย์) 3) กาเมสุมิฉจจาจารา เวรมณี (การไม่ประพฤติดนินทา) 4) มุสาวาทา เวรมณี (การไม่พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อ) 5) สุราเมรยมชชปมาทภูฏานา เวรมณี (การไม่ดื่มสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท) นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะว่า หากประชาชนบ้านห้วยคูมีศีลสมบูรณ์ ประกอบไปด้วยศีลจาริยวัตรแล้ว ปัญหาการทะเลาะวิวาท การลักขโมย เรื่องชู้สาว การพูดโกหก และการดื่มสุรา ฉะนั้นเมื่อใดที่คนในชุมชนเป็นผู้ที่อยู่ในศีลควบคุมความปกติไว้ได้ เมื่อนั้นการดำเนินชีวิตที่ดีของชุมชนก็เกิดขึ้น ส่งผลในการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบร้อย ดั่งงาม ส่วนหลักศีล 5 เป็นปัจจัยสำคัญของชุมชนบ้านห้วยคู เพราะว่า หากชุมชนกระทำความผิดทางวาจา สามารถสร้างความเสียหายต่อผู้ถูกรบกวนได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ทำให้เกิดความเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า สูญเสียความมั่นใจในตนเอง และอาจนำไปสู่ปัญหาการขาดศีลข้ออื่น ๆ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้เกิดความขัดแย้ง แยกแยะ และสร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของชุมชน ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาความผิดทางจิตใจเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อความสงบสุขและความสามัคคีในชุมชน การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมการศึกษา การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม

การประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งประกอบด้วย 1) การประยุกต์ 2) การพัฒนา 3) การดำเนินชีวิต 4) ศีล 5 มีรายละเอียด ดังนี้ 1) การประยุกต์ หมายถึง การปรับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าหาศาสตร์สมัยใหม่ โดยการใช้ศาสตร์สมัยใหม่เป็นตัวตั้งแล้วนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นส่วนเสริม เพื่อช่วย ให้เกิดความสมบูรณ์ด้วยมิติทางศีลธรรมในศาสนา ซึ่งใช้กับการศึกษาในรูปแบบธรรมประยุกต์ หรือที่เรียกว่า ธรรมวิทยาหรือธรรมโมโลยี คำว่า การประยุกต์ ศีล 5 ในที่นี้ จึงหมายถึง การปรับใช้ประโยชน์ในศีล 5 ซึ่งเป็นการปรับใช้หลักธรรมให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยศาสตร์สมัยใหม่เป็นสะพาน เพื่อจะช่วยให้หลักธรรมเป็นอภิปรัชชาสมัยใหม่ เพราะสามารถปรับเข้ากับวิถีชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ได้ และเป็นการช่วยนำศีลธรรมให้กลับมาสู่โลกนี้ด้วย เมื่อใดที่มนุษย์รักษาศีล 5 ได้ครบถ้วน ความเป็นมนุษย์ก็มีความสมบูรณ์ มีกายเป็นปกติ มีวาจาเป็นปกติ และมีใจเป็นปกติ เมื่อใดประพฤติดนินทา ศีล 5 ความเป็นมนุษย์ก็จะลดลงไปตามส่วน ศีล 5 จึงเป็นเครื่องวัดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ว่า จะมีมากน้อยเพียงใด และเป็นหลักมนุษยธรรม หรือหลักธรรมที่ปฏิบัติแล้วทำให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ การรักษาศีล 5 จึงเป็นปกติของมนุษย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุด หรือเป็นวินัยทางธรรม เบื้องต้น 5 ประการ ซึ่งจะควบคุมมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ศีล 5 นั้น เป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นหลักปฏิบัติของ ชาวพุทธและชาวโลกด้วย ซึ่งมนุษย์ในสมัยก่อนนั้นยังเป็นผู้มีความปกติดีอยู่ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลัก ทรัพย์ ไม่ประพฤติดนินทา ไม่พูดเท็จ และไม่เสพของมึนเมา เมื่อต่อมาได้วิวัฒนาการขึ้นทั้งใน ด้านดีและด้านไม่ดี ซึ่งในปัจจุบันนี้สังคมมนุษย์ให้ความสำคัญวัตถุภายนอกมาก แต่ตรงกันข้าม ทางด้านจิตใจกับเสื่อมถอยลงจากศีลธรรมและคุณธรรมไปเรื่อย ๆ ผู้คนให้ความสำคัญกับวัตถุ ภายนอกที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง ไม่ให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ ด้วยเหตุนี้คนในสังคมปัจจุบัน จึงมีกิเลสครอบงำจิตใจ ทำให้เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลง และประพฤติดนินทา ศีล 5 ซึ่งก่อให้เกิดการเบียดเบียนชีวิตและทรัพย์สินกัน การจะมีความสุขในการอยู่ร่วมกันของชุมชนนั้น จะต้องประยุกต์หลักศีล 5 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่ง วิทยากร เชียงกูล ได้ให้แนวคิดการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ มีอาหารที่มีคุณค่ากิน มีสุขภาพดีขึ้นทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีงานทำ เดินทางไปมาติดต่อสื่อสารกันได้ ทางใดทางหนึ่ง มีชีวิตความเป็นอยู่ ครอบคลุม เพื่อนบ้าน และสิ่งแวดล้อม (วิทยากร เชียงกูล, 2540) และ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของการพัฒนา ไว้ว่า การพัฒนาที่น่าจะส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ ใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ 1) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่า ความเจริญทางเศรษฐกิจ ถ้าเป็นด้านสังคมก็เป็นเรื่องของความมีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไกซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และลดความขัดแย้งโดยสันติวิธี เรื่องความก้าวหน้านี้ได้กลายเป็นเรื่องที่ได้รับ ความเอาใจใส่กันมาก และมีคนส่วนหนึ่งเห็นว่า การพัฒนานั้น หมายถึง เรื่องของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างเดียว ซึ่งตามทัศนะของการพัฒนาโดยทั่วไปนั้นควร หมายถึง เรื่องความก้าวหน้าทางสังคมด้วย ไม่เฉพาะแต่ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเท่านั้น 2) การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าในทางเศรษฐกิจเราต้องการให้ระบบ เศรษฐกิจเป็นระบบที่มั่นคงมีเสถียรภาพ ไม่มีปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ในทางสังคมก็เช่นกันเราต้องการเห็นความ มั่นคงทางสังคม เป็นสังคมที่สงบสุข สังคมที่สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยปราศจากความรุนแรง ความมั่นคงจึงเป็นเรื่องใหญ่และในการพัฒนายังต้องคิดถึงเรื่องนี้ด้วย 3) การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าและความมั่นคง การพัฒนายังควร หมายถึง ความเป็นธรรม อีกด้วย โดยเฉพาะความเป็น ธรรมในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการที่มี ส่วนร่วมในการพัฒนาตามควร (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540) ดังนั้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วิทยา เชียงกูล ที่กล่าวว่า การพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมด้วยจากความหมาย ทั้งหมดสามารถ (วิทยากร เชียงกูล, 2560) ส่วนการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ จะเป็นตัวบ่งบอกถึง รูปแบบการดำเนินชีวิต แต่ละแบบพฤติกรรมในการเข้าสังคม ในการบริโภค ในการหาความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลาว่าง และการแต่งตัว ล้วนเป็นส่วนประกอบของ รูปแบบการดำเนินชีวิตรูปแบบการดำเนินชีวิตจะถูกดำเนินเป็น อุปนิสัยเป็นวิธีประจำที่กระทำสิ่งต่าง ๆ รูปแบบ การดำเนินชีวิต หมายถึง ลักษณะของความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการใช้เวลาของแต่ละคนว่าอย่างไร การให้ความสนใจ กับสภาพแวดล้อมรอบตัว ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง ได้แก่ 1) กิจกรรม หมายถึง การแสดงออก อย่างเด่นชัด เช่น การซื้อสินค้า หรือการพูดคุยกับเพื่อน การแสดงออกเหล่านี้จะสามารถสังเกตได้ แต่ก็เป็นเรื่อง ยากที่จะวัดถึงเหตุผลของการกระทำโดยตรง 2) ความสนใจ เป็นความสนใจในวัตถุประสงค์บางสถานการณ์ หรือ บางเรื่อง ซึ่งหมายถึง ระดับความตื่นตัวที่เกิดขึ้นพร้อมกับความเอาใจใส่เป็นพิเศษหรือความเอาใจใส่แบบต่อเนื่อง 3) ความคิดเห็น เป็นคำตอบของแต่ละบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นคำถามใน ลักษณะการตีความ

ศีล 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ซึ่ง พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวถึง ศีล 5 ไว้ว่า ศีล 5 มีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากคนมีศีลสมบูรณ์ ประกอบไปด้วยศีลจารยวัตรแล้ว ปัญหา การทะเลาะวิวาท การลักขโมย เรื่องขู้สาว การพูดโกหก และการดื่มสุรา การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบร้อย ดังาม (พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2528) ส่วนหลักศีล 5 เป็นปัจจัยสำคัญของชุมชนบ้านห้วยคู เพราะว่าหาก ชุมชนกระทำความผิดทางวาจา สามารถสร้างความเสียหายต่อผู้ถูกกระทำได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ เช่น ทำให้ เกิดความเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า สูญเสียความมั่นใจในตนเอง และอาจนำไปสู่ปัญหาการขาดศีลข้ออื่น ๆ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทำให้เกิดความขัดแย้ง แยกแยะ และสร้างความเสียหาย

ต่อภาพลักษณ์ของชุมชน ซึ่งเมื่อเกิดปัญหาความผิดทางจิตใจเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อความสงบสุขและความสามัคคีในชุมชน การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมการศึกษา การสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันครอบครัว และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม

การประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสระเตา จังหวัดสงขลา ยังมีปัญหามากมายที่เกิดขึ้นในชุมชนบรรยากาศความอบอุ่นโอบอ้อมอารีสามัคคีมีน้ำใจไมตรีต่อกันได้เริ่มหดหายไปอาจจะเกิดจากเหตุปัจจัยหลายอย่าง เช่น แก่ปัญหาความความผิดทางด้านกาย, ปัญหาความความผิดทางด้านวาจา, ปัญหาความความผิดทางด้านจิตใจ เป็นต้น จนทำให้คนในชุมชนเกิดความเห็นไม่ตรงกัน จนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู และการอยู่ร่วมกันในชุมชน ซึ่งกำลังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน จำเป็นต้องนำหลักศีล 5 มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ซึ่งพระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การประยุกต์ หมายถึง การปรับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าหาศาสตร์สมัยใหม่ โดยการใช้ศาสตร์สมัยใหม่เป็นตัวตั้งแล้วนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นส่วนเสริม เพื่อช่วยให้เกิดความสมบูรณ์ด้วยมิติทางศีลธรรมในศาสนา ซึ่งใช้กับการศึกษาในรูปแบบธรรมประยุกต์ หรือที่เรียกว่า ธรรมวิทยาหรือธรรมโมโลยี (พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2557) คำว่า การประยุกต์ศีล 5 ในที่นี้ จึงหมายถึง การปรับใช้ประโยชน์ในศีล 5 ซึ่ง เป็นการปรับใช้หลักธรรมให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยศาสตร์สมัยใหม่เป็นสะพาน เพื่อ จะช่วยให้หลักธรรมเป็นอภิปรัชญาไม่ล้าสมัย เพราะสามารถปรับเข้ากับวิถีชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน ได้ และเป็นการช่วยนำศีลธรรมให้กลับมาสู่โลกนี้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระภิกษุ วริยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อใดที่มนุษย์รักษาศีล 5 ได้ครบ ความเป็น มนุษย์ก็มีความสมบูรณ์ มีกายเป็นปกติ มีวาจาเป็นปกติ และมีใจเป็นปกติ เมื่อใดประพฤติดีศีล 5 ความเป็นมนุษย์ก็จะลดลงไปตามส่วน ศีล 5 จึงเป็นเครื่องวัดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ว่า จะมีมากน้อยเพียงใด และเป็นหลักมนุษยธรรม หรือหลักธรรมที่ปฏิบัติแล้วทำให้เป็นมนุษย์ ที่ สมบูรณ์ การรักษาศีล 5 จึงเป็นปกติของมนุษย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสุด หรือเป็นวินัยทางธรรม เบื้องต้น 5 ประการ ซึ่งจะควบคุมมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (พระภิกษุ วริยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว), 2540) ศีล 5 นั้น เป็นหลักปฏิบัติขั้นพื้นฐานของมนุษย์ และเป็นหลักปฏิบัติของ ชาวพุทธ และชาวโลกด้วย ซึ่งมนุษย์ในสมัยก่อนนั้นยังเป็นผู้มีความปกติดีอยู่ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลัก ทรัพย์ ไม่ประพฤติดีในกาม ไม่พูดเท็จ และไม่เสพของมึนเมา เมื่อต่อมาได้วิวัฒนาการขึ้นทั้งใน ด้านดีและด้านไม่ดี ซึ่งในปัจจุบันนี้สังคมมนุษย์ให้ความสำคัญวัดดูภายนอกมาก แต่ตรงกันข้าม ทางด้านจิตใจกับเสื่อมถอยลงจากศีลธรรมและคุณธรรมไปเรื่อย ๆ ผู้คนให้ความสำคัญกับวัตถุ ภายนอกที่เป็นทรัพย์สินเงินทอง ไม่ให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ ด้วยเหตุนี้คนในสังคมปัจจุบัน จึงมีกิเลสครอบงำจิตใจ ทำให้เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลง และประพฤติดีในศีล 5 ซึ่งก่อให้เกิดการเบียดเบียนชีวิตและทรัพย์สินกัน การจะมีความสุขในการอยู่ร่วมกันของชุมชนนั้น จะต้องประยุกต์หลักศีล 5 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแก้ว อำเภอสระเตา จังหวัดสงขลา ทั้งนี้ หลักศีล 5 เป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา เพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย และวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามมีความปกติสุข เห็นได้ว่า ศีล 5 นั้นเป็นเครื่องบ่งชี้ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ โดยสามารถแบ่งการประพฤติดีปฏิบัติได้เป็น 5 ข้อ คือ 1) ปาณาติปาตา เวรมณีวัณจากปาณาติปาตา คือ ไม่ทำลายชีวิต จับเอาสารว่า ความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านชีวิตร่างกาย 2) อทินนาทานา เวรมณีวัณจากอทินนาทาน คือ ไม่เอาของที่เขามีได้ให้หรือไม่ลักขโมย จับเอาสารว่า ความประพฤติหรือดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านทรัพย์สินและ กรรมสิทธิ์ 3) กามะสุมิฉฉาจา เวรมณีวัณจากกามะสุมิฉฉาจา คือ ไม่ประพฤติดีในกามทั้งหลาย จับเอาสารว่าความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านคู่ครอง บุคคลที่รักหวงแหน ไม่ผิดประเพณีทางเพศ ไม่นอกใจคู่ครอง

ของตน 4) มุสาวาทา เวมณีเว้นจากมุสาวาท คือ ไม่พูดเท็จ จับเอาสาระว่า ความประพฤดิหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นด้วยวาจาเท็จโกหกหลอกลวงตดรองประโยชน์หรือ แกล้งทำลาย 5) สุราเมรยัมชขป มาทฐฐานา เวมณีเว้นจากของเมา คือ สุราและเมรยอันเป็นที่ตั้งแห่ง ความประมาท คือ ไม่เสพของมีนเมา จับเอาสาระว่า ความประพฤดิหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความประมาทพลังพลาดมัวเมาเนื่องจากการใช้สิ่งเสพติดที่ทำให้เสียสติสัมปชัญญะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวิมาน คมกริปปโย (ตริกมล) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวิเคราะห์ศีล 5 ในฐานะเป็น รากฐานของสันติภาพ” ผลการวิจัยพบว่า สันติภาพเป็นสภาวะที่ปราศจากความรุนแรง และเป็นสภาวะที่ปราศจากการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งความรุนแรงต่อตนเองหรือผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม แนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพมีอยู่หลายประเภท นักการศาสนาจะมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับสันติภาพทางจิตที่ปราศจากความรุนแรง แต่นักเคลื่อนไหวทางสังคมมองว่าสันติภาพเป็นสภาวะที่ไม่ถูกกดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบ ในขณะที่นักปฏิบัติการทางสังคมจะมองว่าสันติภาพเป็นสภาวะที่ไม่ใช้ความรุนแรงทั้ง ทางตรง ทางอ้อม ทางโครงสร้างและทางวัฒนธรรม การสร้างสันติภาพทำได้โดยการควบคุมกิเลส ภายในของแต่ละบุคคล การไม่ก่อความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม การควบคุมพฤติกรรมด้วยการใช้ ข้อกำหนดกฎเกณฑ์ทางสังคม การปรับโครงสร้างและค่านิยมเพื่อไม่ให้เอื้อหรือส่งเสริมการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบ (พระวิมาน คมกริปปโย (ตริกมล), 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชัยณรงค์ วิทิต (รื่องมะรุต) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักศีล 5 เพื่อพัฒนากรรมของบุคคลในสังคม” ผลการวิจัยพบว่า ศีล 5 เป็นหลักมนุษยธรรม เป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤดิผิดในกาม การไม่พูดเท็จ และการไม่ดื่มสุราเมรย ศีล เป็นที่ตั้งแห่งกุศลธรรมเป็นลักษณะ มีความปรกติทางกาย วาจาเป็นที่ตั้ง โดยมีองค์ประกอบของศีล 5 แต่ละข้อ คือ เจตนาเป็นความไม่กำลวงทางกาย และวาจาให้พ้นจาก ความชั่วทั้งปวง ย่อมมีความสงบสันติสุขในชีวิตปัจจุบัน และอนาคตเป็นอนิสส และในตรงกันข้าม โทษของการละเมิดศีล เป็นเหตุให้ประมาทเป็นบ่อเกิดแห่งภัยเวรโดยประการต่าง ๆ ย่อมประสบทุกข์ ทั้งในปัจจุบัน และสัมปรายภพ บั่นทอนความก้าวหน้าความเจริญ และความสงบสันติสุขในการดำรงชีวิต พฤติกรรมของมนุษย์ เป็นผลอันเกิดจากปฏิกิริยาโดยอาศัยระบบต่าง ๆ ทางร่างกาย และ จิตใจ คือ ระบบประสาท กล้ามเนื้อ ระบบต่อม และสิ่งเร้าสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด สภาวะจิตใจที่รับรู้ อารมณ์ จึงแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาทางกาย วาจา และใจ และแสดงพฤติกรรม ตอบสนองต่ออารมณ์นั้น ๆ ทั้งด้านที่ดี และในด้านที่ไม่ดี กล่าวคือ พฤติกรรมด้านที่ไม่ดี เป็นพฤติกรรม ที่แสดงออกมาต่อโลกภายนอกที่ประกอบด้วย การประพฤดิผิดในศีล 5 มีการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤดิผิดในกาม การพูดเท็จ การดื่มสุราเมรย และขาดความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจ (พระชัยณรงค์ วิทิต (รื่องมะรุต), 2554) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วงศกร เพิ่มผล ได้ทำวิจัยเรื่อง “ศีล 5 มิติอารยธรรมสากล” ผลการวิจัยพบว่า มนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีความรักและความใคร่เป็นเรื่องธรรมดา แต่ความใคร่นั้นต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและศีลธรรม กฎหมายป้องปรามได้เฉพาะการละเมิดทางกาย แต่ศีลธรรมสามารถป้องปรามได้จากภายใน คือ จิตใจ โดยมีการส่งเสริมให้มีความเคารพกันระหว่างเพศ มีจิตสำนึกผิดชอบชั่วดี ฝึกฝนตนเองให้สามารถควบคุมเรื่องเพศได้ อันจะแสดงออกมาทางพฤติกรรม คือ มีความซื่อสัตย์กับคู่ครองของตนอันจะก่อให้เกิดเป็นความสงบสุข และความอบอุ่นภายในครอบครัวขึ้นได้ (วงศกร เพิ่มผล, 2555) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรภัทร ยอดแก้ว ได้ทำวิจัยเรื่อง “การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล 5 ของจังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงาน ได้แนวปฏิบัติที่ดี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำทั้งฝ่ายสงฆ์และผู้นำท้องถิ่น ด้านการประชาสัมพันธ์ที่ดี โดยใช้การประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีซึ่งอาศัยทุนเดิมของชุมชนที่มีอยู่ และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในท้องถิ่น และด้านการส่งเสริมสนับสนุนที่ดีจากวัดซึ่งนำโดยพระสงฆ์และจากหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐมและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม 2) การดำเนินงาน

หมู่บ้านรักษาศีล 5 จังหวัดนครปฐม มีรูปแบบการดำเนินงานเน้นการร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับหมู่บ้าน มีแผนการดำเนินงาน 3 ระยะ ตามแนวทางของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว มีแนวทางการดำเนินงานในลักษณะคณะกรรมการทุกระดับและมีการมีกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมหลัก ได้แก่ การสวดมนต์ปฏิบัติธรรมและกิจกรรมเสริม ได้แก่ กิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการปฏิบัติศีล 5 และการรณรงค์การรักษาศีล 5 กิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยมีหมู่บ้านที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น ซึ่งได้แก่ วัดวังตะกุ่ม อำเภอมือง และ วัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี (แพรรักษ์ ยอดแก้ว, 2557)

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ตำบลสำนักแต้ว อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ได้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาว่า การพัฒนา หมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ มีอาหารที่มีคุณค่ากิน มีสุขภาพดีทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีงานทำ เดินทางไปมาติดต่อสื่อสารกันได้ ทางใดทางหนึ่ง มีชีวิตความเป็นอยู่ ครอบครัวยุติธรรม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ช่วยสร้างความเป็นธรรม ส่วนการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ จะเป็นตัวบ่งบอกถึง รูปแบบการดำเนินชีวิต แต่ละแบบพฤติกรรมในการเข้าสังคม ในการบริโภค ในการหาความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจใช้เวลาว่าง และการแต่งตัว ล้วนเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิต ศีล 5 ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท มีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากคนมีศีลสมบูรณ์ ประกอบไปด้วยศีลจารีวัตรแล้ว ปัญหาการทะเลาะวิวาท การลักขโมย เรื่องขู้สาว การพูดโกหก และการดื่มสุรา จะไม่เกิดขึ้น การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบร้อย ดั่งงาม ศีล 5 จึงเป็นปัจจัยสำคัญของชุมชนบ้านห้วยคู เพราะว่า หากชุมชนกระทำความผิดทางวาจา สามารถสร้างความเสียหายต่อผู้ถูกกระทำได้ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การประยุกต์ใช้หลักศีล 5 ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู ยังมีปัญหามากมายที่เกิดขึ้นในชุมชน บรรยาการความอบอุ่นโอ้อ้อมอารีสมัครสามัคคีมีน้ำใจไมตรีต่อกันได้เริ่มหดหายไปอาจเกิดจากเหตุปัจจัยหลายอย่าง เช่น แก่ปัญหาความความผิดทางด้านกาย, ปัญหาความความผิดทางด้านวาจา, ปัญหาความความผิดทางด้านจิตใจ เป็นต้น จนทำให้คนในชุมชนเกิดความเห็นไม่ตรงกัน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบ้านห้วยคู จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ภาครัฐควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนำหลักศีล 5 ไปใช้การพัฒนาชุมชน เพราะสามารถส่งเสริมให้คนในชุมชนประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดถึงสามารถลดความขัดแย้งในชุมชน ได้เช่น เมื่อคนในชุมชนมีเมตตาต่อกันแล้วสิ่งที่ตาม คือ ความสามัคคีในหมู่คณะ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเกิดความปรองดองสมานฉันท์แน่น 2) ควรพัฒนาส่งเสริมการนำหลักศีล 5 ไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบทั้งในระดับองค์กร ชุมชน สังคมและประเทศชาติ และ 3) ควรมีกิจกรรมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์และเครือข่ายร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนต้นแบบ อันจะทำให้กระบวนการทำงานขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- แพรรักษ์ ยอดแก้ว. (2557). การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล 5 ของจังหวัดนครปฐม. ใน รายงานวิจัย. สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2550). หลักกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไปเกี่ยวกับสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2543). เศรษฐกิจการเมืองเพื่อชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.

- พระชัยณรงค์ วิจิโต (ร้องมะรุต). (2554). การประยุกต์หลักศีล 5 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลในสังคม. ใน
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2557). วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระภาวนาวิริยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). (2540). ศีล คุณค่าของความเป็นมนุษย์. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ประติพจน์.
- พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2528). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระวิมาน คมกัธปญฺโญ (ตรีภมฺล). (2555). การศึกษาวิเคราะห์ศีล 5 ในฐานะเป็นรากฐานของสันติภาพ. ใน
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทนามมีบุ๊คส์
จำกัด.
- วงศ์กร เพิ่มผล. (2555). ศีล 5 มิติอารยธรรมสากล. ใน ดุษฎีนิพนธ์ศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสน
ศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วศิน อินทสระ. (2548). พุทธจริยศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เมธทราย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2540). การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย: บทวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ฉบับกระแส.
- วิทยากร เชียงกุล. (2560). การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อเสริมสร้างความสุขของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
บ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ.
- ลำลี รักสุทธิ. (2543). ศีล สดุดียอดวินัยของพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.